A°. 1860. N°. 247.

WOENSDAG 17 OKTOBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

UTRECHT. Woensdag 17 Oktober.

De tijdingen, die er heden uit Italie zijn, getuigen er van, dat de tusschenkomst van Sardinie in Napels hoog noodig werd. Te Napels toch begon de Republikeinsche partij zich zoo te roeren, dat *Garibaldi* bevel heeft moeten geven, op de menigte te vuren, als er *leve de Republiek!* werd geroepen. Het waren echter slechts onverbeterlijken, die zoo iets in den zin hebben gehad, want het volk heeft, als antwoord op de vrees, dadelijk de kreten doen hooren van *weg met Mazzini, weg met Crispi!*

De komst van koning *Victor Emmanuel* zal aan al de bezwaren een einde maken; men kan er verzekerd van zijn, dat 's konings intogt te Napels door de bevolking met evenveel geestdrift zal worden begroet, als overal elders in Italië. De stemming over de aanhechting aan Sardinië acht men in Napels ook als niet twijfelachtig; alleen hebben enkelen nog eenigen schroom omtrent de meening der bevolking op sommige punten van het binnenland.

Omtrent de ware bedoeling der Sardin. regering over Rome en Venetie loopen nog verschillende gevoelens. De zaak van Rome schijnt alleen door het vertrek van den Paus te kunnen uitgemaakt worden. En over zijn vertrek blijft de Paus steeds ernstig denken, hoezeer ook gen. *Goyon* de linie door de Fransche troepen bezet, uitbreidt. — Met Venetie is het anders. Men berigt op nieuw uit Weenen, dat de keizer van geene voorstellen van afkoop wil hooren; ook is men te Weenen tegen een kongres over Italie, omdat het te voorzien is, dat de onhoudbaarheid van den toestand van Venetie daarop zou worden uiteengezet, als een voorspel voor nadere feitelijke aanranding van dat gebied. *Garibaldi* belooft buitendien in eene nieuwe proklamatie, dat *in Maart de lofzang der vrijheid over geheel Italie zal klinken.* En als Sardinie na de inlijvingen over eenige maanden over een leger van 250,000 man opgewondene troepen zal kunnen beschikken, zal dan een oorlog tegen Oostenrijk te voorkomen zijn, ook al zou men dat vooreerst nog te Turijn wenschen?

't Gevaar blijft van die zijde groot. Want te Warschau zal niets van belang bepaald worden. Trouwens Europa zou zeer dwaas handelen tegenover 22 millioen Italianen op nieuw te willen beproeven, wat aan 't zelve voor 70 jaar tegenover niet veel meer Franschen kwaad is te staan gekomen. Wat de Jonkerschap ook zou wenschen, Pruissen zal zijne politiek niet veranderen, en bestaat zijne kracht in Duitschland vooral in de bescherming der liberale en nationale beginselen, de prins-regent zal ter wille van Oostenrijk die eervolle rol niet prijs geven. Pruissen moge even als Rusland Sardinië's politiek afkeuren, men begint het er meer en meer voor te houden, dat die afkeuring zelfs niet zal gaan tot het terugroepen van de gezanten. — Uit hetgeen het telegram uit Berlijn van heden hieronder zegt, blijkt trouwens, dat de aansluiting van Pruissen aan Engeland inniger wordt, en daarmede ook zekerder de handhaving der liberale stelling van Pruissen in Europa.

Het vertrek van den paus. gezant van Parijs maakt er eenige sensatie; het klerikale Frankrijk is echter bij al zijne vertooning niet het magtigste; en keizer *Napoleon* zal er in de politiek zich evenmin door laten brengen, waarheen hij niet wil gaan, als *Lodewijk IX* eenmaal aan de eischen der geestelijkheid op het staatkundige gehoor gaf; en toch werd deze heilig verklaard! Frankrijk wil, dat men der godsdienst geve wat haar behoort; maar het heeft nimmer geduld, dat de politiek aan de vorderingen der priesterpartij werd opgeofferd. — Generaal de *Lamoricière* is naar Rome, om van zijn gedrag en handelingen rekenschap te geven aan den Paus. — De Spaansche generaal *Cordova*, die in 1849 de Spaansche expeditie naar den Rom. staat kommandeerde, is te Gaëta gezien.

De sinds gisteren ontvangen **telegrafische depeches** laten wij hieronder volgen:

Munchen, Dingsdag. De *Münchener Zeitung* berigt uit Turijn, dato 15 dezer, dat het ministerie in groote bezorgdheid verkeerde, dewijl de gezanten van Pruissen en Rusland formeel geprotesteerd hadden tegen het binnenrukken der Sardinische troepen in Napels. Werd op dit protest geen acht geslagen, dan zou de Russische gezant zijne passen eischen. (?)

Turijn, Dingsdag. Perugia 15. Te Viterbo is het pauselijk bestuur afgezet. De uitgewekenen worden steeds talrijker, en de kommissaris-generaal neemt de noodige maatregelen om hun bijstand te verleenen.

Turijn, Dingsdag. Brieven uit Napels geven opheldering aangaande het ontslag van den prodiktator, den heer *Pallavicino*, hetwelk vervolgens weder is ingetrokken. De republikeinen beschuldigen hem de aanwerving van vrijwilligers te beletten. *Garibaldi*, toegevende, ontsloeg den minister en riep de vergadering tegen 11 Nov. bijeen, maar de openbare meening verklaarde zich ten sterkste tegen het genomen besluit.

Marseille, Dingsdag. Uit Napels wordt van den 15 berigt: Gister heeft, ten gevolge van het ontslag van den heer *Pallavicino*, de nationale garde haar gevoelen aan *Garibaldi* kenbaar gemaakt. Verwittigd, dat er onlusten ophanden waren, heeft de diktator bevolen vuur te geven, indien de kreet leve de republiek! gehoord werd. De patrouilles zijn echter ontvangen met het geroep van »weg met *Mazzini!* weg met *Crispi!*" — De diktator heeft in eene proklamatie de aanstaande komst van *Victor Emmanuel* aangekondigd, en uit daarin den wensch, dat de bevolking den ridderlijken koning, aan wien de Voorzienigheid het lot van Italie in handen gaf, eendragtig moge begroeten. Eene cirkulaire aan de kiezers en goeverneurs is in denzelfden geest gesteld.

Karlsruhe, Dingsdag.

Het regeringsblad bevat de in de plaats van het konkordaat tredende kerkwetten; voorts bevat het het besluit tot bijeenroeping eener algemeene synode ter beraadslaging over den toestand der Protestantsche kerk.

Berlijn, heden, Woensdag.

De *Preuss. Ztg.* zegt, in een hoofdartikel over de bijeenkomst te Koblentz o. a. »De hartelijke betrekkingen tusschen Pruissen en Engeland zijn aldaar door de gedachtenwisseling tusschen de leidende staatslieden van beide staten nog hechter gevestigd, en hebben in zekerheid en omvang gewonnen. Hoe verwikkelder de toestand van Europa op het oogenblik is, des te grooter is de voldoening, de overeenkomst van inzigten en opvattingen bij beide regeringen over belangrijke kwestien te kunnen konstateren."

Aan het slot leest men: »Terwijl de bijeenkomst te Warschau de goede verstandhouding van Pruissen met Oostenrijk bewijst, toont de gelukkige uitslag der bijeenkomst te Koblentz, dat Pruissen de hoogstgewigtige belangen weet te waarderen, die het aan Engeland hechten."

Gister namiddag hebben wij onzen lezers in de stad mededeeling gedaan van de aanneming van het eerste deel van de konklusie der kommissie omtrent de suikerkontrakten, waarbij de Kamer verklaart: 1°. De Kamer, na kennis genomen te hebben van de algemeene grondslagen, naar welke de goevernements-suikerkultuur, alsmede de fabrikatie van suiker op Java wordt in stand gehouden, handhaaft haar besluit van 11 Mei jl., waarbij zij heeft verklaard van oordeel te zijn: dat er behoefte bestaat om de regels voor de uitgifte van kultuurkontrakten in Nederlandsch Indie te stellen door de wet.

Deze konklusie is aangenomen met 40 tegen 20 stemmen, dus met overgroote meerderheid.

Heden wordt over het Pangkakontrakt beraadslaagd. Ofschoon die overeenkomst bijna algemeen wordt afgekeurd, is het zeer denkelijk dat de meerderheid der Kamer de konklusie der komm. op dat punt niet zal aannemen. Als de Kamer toch verklaarde, dat de minister van kolonien de belangen van den Staat had uit het oog verloren, zou de aftreding van den heer *Rochussen* eene noodzakelijkheid worden.

Bij de thans hangende behandeling van O.-Ind. aangelegenheden, komt echter ook eenigermate in aanmerking de tegenstand, dien het ministerie in het algemeen in de Kamer vindt. Daarom is de aanneming van het tweede deel der konklusie te minder te voorzien

Wat de diskussie der Kamer betreft, we zijn daarover in ons verslag(zie bijvoegsel) kort; voor velen is die diskussie ook minder belangrijk, te meer bij de vele berigten die van elders komen. De *Tijd* zegt misschien niet ten onregte, — na te hebben verklaard, dat er nog zooveel duisternis in de Oost-Ind. aangelegenheden is, dat zelfs zij, die jaren lang in de Oost hebben doorgebragt, meer of min onkundig zijn van den waren toestand, —: Wij kunnen verdere, dorre uittreksels van dorre redevoeringen leveren, die in en uit en door elkander loopen, als een kluw garen, dat in de war geraakt is; het zou eene vervelende lektuur geven; die daarenboven weinig licht over de behandelde zaken zou verspreiden.

— Z. M. heeft pens. verleend aan *C. P. Schimpf*, gen.-maj. bij de landmagt in Nederl. Indie, met verlof hier te lande; — goedgekeurd de benoeming door den Nederl. konsul in Algerie tot zijnen vicekonsul te Oran *L. Garavini*; en door den Nederl. konsul te Tunis tot zijnen konsul. agent te Souse *B. Mainetto*; — herbenoemd tot burgem. van Scherpenzeel *O. P. Bennewitz*, en aan *W. A. de Favauge*, op verzoek, eervol ontslag verleend als burgem. van Haaften; — benoemd tot lid der prov. komm. van gen. onderzoek en toevoorzigt in Limburg *C. H. G. H. van Leurs*, dr. in de genees-, heel- en verloskunde te Roermond.

— De prins-regent van Pruissen heeft 't kruis van den Rooden Adelaar geschonken aan den 1. luit. *W. C.* bar. *Snouckaert v. Schauburg*, adj. en stalm. des konings.

— Bij de kamer zijn ingekomen ontwerpen, betreffende 1. vervroegde ontheffing van hypothekaire verbanden op de goederen der maatschappij van weldadigheid; 2. bekrachtiging van provinciale belastingen; 3. begrooting der landsdrukkerij en 4. begrooting voor de Ommerschans, enz.

— Ingevolge het kon. besluit van 23 Nov. 1858 zal met dan 5. Nov. aanst. aan 's Rijks munt te Utrecht een aanvang worden gemaakt met het geven van kosteloos onderwijs in de essaaikunde. Zij, die de lessen willen bijwonen, moeten zich schriftelijk tot het muntkollegie wenden.

— Uit Overijssel schrijft men aan de *Arnh. Ct.* het volgende:

Men zegt, dat bij de hooge regering het plan in overweging zou zijn om het tegenwoordige bedelaarsgesticht te Ommerschans op te heffen, de heerlijke en weelderige landerijen te verkoopen en om vervolgens al de daar verpleegde personen te verplaatsen naar de gestichten te Veenhuizen, ten einde aldaar voortaan alles te vereenigen. Onder de redenen, die tot dezen maatregel zouden leiden, noemt men o. a. dat, daar zich thans te Ommerschans geene veenderijen meer bevinden, men alle brandstoffen moet koopen, terwijl men daarvan te Veenhuizen overvloed heeft. Ook zouden de tegenwoordige vele transportgelden tot deze opheffing bijdragen. Wat daarvan echter ook zij, wanneer men tot de opheffing en den verkoop overging, dan zullen de schoone en uitgestrekte gronden ongetwijfeld veel opbrengen. Wij hebben hooren begrooten, dat daarop tusschen de 40 en 50 groote boerenplaatsen kunnen gezet worden.

— Men leest in het *Volksblad*:

»Het is inderdaad een treurig verschijnsel, dat elk jaar bij de sluiting van de zittingen der Staten-Generaal een groot aantal zaken onafgedaan blijft.

Men heeft teregt in 1829 en 1830 geklaagd — onder een zeer konservativen koning-minister, *Willem I* — dat aan de Grondwet na vijftien jaren zoo weinig uitvoering was gegeven; thans schijnen wij in een tijd te leven van voortdurende ministeriële veranderingen en van zeer veel geredeneer in de Staten-Generaal; maar bij de vele beweging is de vooruitgang nog niet snel.

De Grondwet is nog onuitgevoerd in de regeling van den raad van Staten, van de komptabiliteit, van de regterlijke organisatie, van het strafregt, van de militie, van het hooger onderwijs, enz. enz. enz.

Waarlijk de tijd dringt wel om te handelen en niet altijd te verhandelen."

— Te Rotterdam is eene naamloze cirkulaire in omloop, waarin art. 7 van het nieuwe ontwerptarief, volgens hetwelk aan de grenzen niet meer eene summiere, maar eene volkomene visitatie van goederen zal plaats hebben, ten sterkste wordt afgekeurd, wegens de belemmering en het verlies van tijd dat dit voor den handel zal veroorzaken. Ook de bepaling, dat de ontvangers aan de ambtenaren het geld voor benaderingen zullen kunnen

voorschieten, wordt bestreden, omdat ten gevolge van deze bepaling, volgens de cirkulaire, het aantal benaderingen zeer zal toenemen, daar de komiezen de winsten zullen genieten en de schatkist de verliezen zal dragen.

*— Uit Culemborg schrijft men ons: In de vorige week vonden hier de eerste voorloopige opnemingen plaats, zoowel boven als beneden de stad, voor den aan te leggen spoorweg. Omtrent de vermoedelijke rigting is echter nog niets bekend geworden.

— Gemeentebesturen in N. Holland vragen bij adres aan den min. van binnenland, dat de Rijksspoorweg van den Helder moge loopen door den Anna Paulowna polder naar de Oude sluis door de Zijpe naar Schagen en door den Heer Hugo-waard langs Broek op Langendijk over St. Pancras naar Alkmaar.

—Volgens berigt in de *Gron. Ct.* gegeven, heeft de Hanoversche regering zich bereid verklaard, om den spoorweg van Groningen op Hanoversch gebied tot de Westbaan door te trekken, doch wilde zij niets weten van eene voortzetting naar Oldenburg.

Het beoogde doel tot aansluiting met Bremen en Hamburg zoude daardoor verloren gaan en de dienst van den Hanoverschen spoorweg slechts strekken om eene kortere rigting, die binnenlands over Almelo zoude kunnen worden aangelegd, te vervangen.

— De *Amst. Ct.* berigt, dat onlangs de aandacht werd gevestigd op den voordeeliger weg voor expeditiën naar den Bovenrijn langs Crefeld, dan langs den met zoovele Rijntollen bezwaarden waterweg. Thans heeft eindelijk ook de Mindener spoorweg ingezien, dat goedkoope vracht met druk verkeer beter is dan hooge vracht met weinig goed. De vrachtprijzen langs den spoorweg naar Duitschland zijn dan ook zeer verminderd, en voor de koffij juist op de helft gebragt. Dat dit voor den handel, vooral voor de konkurrentie van onzen handel met het buitenland, van hoog belang is, behoeft geen betoog.

— Gister is te Brielle aanbesteed het maken van eene kustbatterij aan den mond der haven van Numansdorp, welk werk voor *f* 165,000 is aangenomen door *J. van der Maden* te Klundert.

— Naar wij vernemen, is Z. M. fregat met stoomvermogen Vice-Admiraal Evertsen, liggende in het dok te Toulon, gereed en zal eerstdaags zijne bestemming naar Alexandrie vervolgen.

— Aan boord van Z. M. stoomschip Retch zijn geplaatst de adelborsten 1. kl. *G. C. Sterck*, *M. P. Struick* en de scheepsklerk *W. F. G. L. Faubel*.

— Uit Amsterdam schrijft men:

Met de nieuw opgerigte mast- en ketelbok, zijn de ketels in Zr. Ms. stoomschip Amsterdam geplaatst; de herstelde machine is grootendeels weder gesteld en het vaartuig wordt alhier verder gereed gemaakt tot in dienst stelling.

Het schooner-stoomschip der 2. kl. Djambi zal in het laatst dezer maand worden te water gelaten, terwijl de voorloopige werkzaamheden aan het gebouw voor de stoomhoutzagerij met kracht worden voortgezet. *Midd. Ct.*

— De *N.R.Ct.* brengt hulde aan de hulp en medewerking door schipper *v. Soest*, mariner *Bos* en matroos *Hartog* van 't wachtschip verleend, bij de redding der personen van het verongelukte kraakschip Johanna Geertruida, en bij het bewaken der goederen, waartoe zij uren lang, bij boos weder, ten halven lijve in het water moesten staan. De Goudsche boot had het schip op veilige plaats gesleept.

— Het stedelijk bestuur van Nijmegen heeft, ten gevolge van een genomen raadsbesluit dd. 12 Oktober, een adres aan Z. M. den koning gerigt, waarin het zegt, dat, in den afgeloopen zomer, eene kommissie van Rijkswege Nijmegen als vesting heeft in oogenschouw genomen, waarvan het gevolg schijnt te zijn, dat groote uitbreiding aan de vestingwerken, door het aanleggen van nieuwe forten, zal gegeven worden, weshalve het de hoop voedt, dat de gelegenheid moge opengesteld worden, om, wanneer de wallen konden worden geslecht, de stad aanzienlijk uit te breiden. Daarvan zou dan ook het gevolg kunnen zijn, dat de beide kruidmagazijnen verwijderd wierden, waardoor voor goed een einde zou gemaakt worden aan de gestadige vrees, waarin de ingezetenen nu verkeeren, dat te eeniger tijd hunne stad door eene ramp getroffen kan worden, als die, welke de stad Mainz zoo deerlijk heeft geteisterd.

Om al de genoemde redenen wendt zich het gemeentebestuur tot Z. M. met het eerbiedig verzoek, dat het Hoogstdezelve behage om, bij eene verandering van de vestingwerken, te besluiten: dat de ringmuren dezer stad geheel of gedeeltelijk geslecht worden, en de benoodigde gronden tot hare zoo gewenschte uitbreiding, kosteloos aan de gemeente worden afgestaan.

— De min. van oorlog heeft den kosteloozen afstand in gebruik van de kazernen, door de stad 's Hage aangenomen; het gebouw in de Zuilingstraat wordt afgestaan tot zoolang de gemeente dat gebouw of den grond niet noodig heeft.

— Omtrent de ontwerp-voorwaarden eener railroute naar Scheveningen zijn de beraadslagingen, ten gevolge eener missive van den minister van binnenl. zaken, omtrent de rigting van den spoorweg Scheveningen-Woerden, in den gemeenteraad van 's Hage uitgesteld.

*— De algemeene kerkeraad hier ter stede heeft in zijne vergadering van gisteren het volgende zestal gemaakt: ds. *Adriani* te Rotterdam; *Jorissen* te Hattem; *de Graaf* te Apeldoorn; *Gildemeester* te Scheveningen; *Kits v. Heijningen* te Deventer; en *Hoog* te Bolsward.

— Ds. *Verhoeff* te Zevenbergen heeft voor de hem aangeboden predikantsplaats in Z.-Afrika bedankt; Ds. *Leenmans* te Hellevoet heeft een beroep naar de Kaap ontvangen.

*— Met den winter wordt van lieverlede weder in verschillende opzigten in onze stad de gelegenheid geopend, om de avonden te besteden aan de ontwikkeling van den geest, of aan de bevordering der kunsten. Dit is in eene Akademiestad te begrijpen. Maar ook voor de zoo noodige oefening des ligchaams mogt eene gelegenheid niet ontbreken.

Wij behoeven naauwelijks te herinneren aan de vele lezingen, die hier in den winter gehouden worden; wij zouden bijna de meening durven openbaren, dat het aantal te groot is, en dat over 't algemeen daarom de deelneming niet geëvenredigd is aan de uitstekendheid der voordragten. Welligt ware het verkieslijk, dat in plaats dat *Muzeum*, *Nut, Physika, Nuttige Kennis, Philacterion* en anderen, soms in beperkten kring alleen leden dier genootschappen tot hunne lezingen opriepen, er eene algemeene gelegenheid werd geopend, om, vooral ook voor dames, eene reeks winterlezingen te doen plaats hebben, gelijk wel elders plaats vindt, en waardoor men tegen niet te hooge betaling de meest gevierde sprekers van ons vaderland kan hooren. In afwachting, dat daartoe de gelegenheid eenmaal hier ter stede worde geopend, hebben wij met ingenomenheid van het plan gehoord, dat de heer *Busken Huet* hier eenige voorlezingen zal komen houden.

Wat de kunsten aangaat, behalve opera's, koncerten, komedies, is er een tal vereenigingen, waarin men zich wijdt aan de bezigtiging van de schoone voortbrengselen der schilder- en teekenkunst, of aan de beoefening van den zang. Behalve de mannenzanggezelschappen, zijn er een paar zangvereenigingen voor gemengd koor; wij wijzen er met genoegen op, dat beide weder hare oefeningen hebben hervat, en dat met name de *Zangvereeniging*, onder direktie van onzen stedelijken muziekdirekteur, den heer *Kufferath*, vrijdag's weder bijeenkomt, en ons op nieuw een paar schoone soirees belooft. Wij hopen, dat daartoe de opkomst van dames en heeren getrouw zal wezen, en de oefeningen ijverig zullen worden bijgewoond.

Maar ook ligchaamsoefening en krachtsontwikkeling worden hier ter stede niet vergeten. Voor jongeren is de gymnastiek eene behoefte geacht, en is zij door de wet op het onderwijs voorgeschreven. Ook voor ouderen is evengemelde oefening van het ligchaam van hoog belang, als afwisseling voor werkzaamheid des geestes. Wij vernemen, dat het heeren-gymnastiek- en schermgezelschap *Nemea* daartoe zijne oefeningen hervat. Onder de leiding van bekwame meesters, als de heeren *Abspoel* en *Vossenaar*, zullen die stellig weder veel sympathie ondervinden en geheel voldoen aan 't geen men er van verwachten mag.

*— De veel gevallen regen doet de rivieren weder rijzen, en de vrees ontstaan, dat men last zal krijgen van hoog water.

Uit Wijk bij Duurstede schrijft men ons van gister: Sedert de laatste 24 uren is het water in de Lek 0,58 El gewassen en blijft nog sterk wassende. De peilschaal teekent (nam. 2 ure) 2,64 El onder 't nulpunt. De uitervaarden, waarop een menigte vee loopt, zullen gevaar loopen van overstroomd te worden.

*— Men schrijft ons uit Maastricht:

»Men verneemt, dat het verzoek om gratie van den beruchten *Nathan*, door het provinciaal geregtshof van Limburg ter dood veroordeeld, wegens het plegen van moord op zijne schoonmoeder de weduwe *Dreessens*, is afgeslagen.

Den 1. Nov. wordt hier gedeacheerd de 1. luit. *M. G. Matthes*, in vervanging van den 1. luit. *F. L. de Graeff*, tot het geven van onderrigt in de rijkunst aan officieren."

— Volgens de *Delftsche Ct.* zal de Heer *Grisart*, die, gelijk men weet, bij den dezer dagen te Keulen gehouden wedstrijd met de buks den eersten prijs heeft behaald, zijne aanspraken op dien prijs des noods langs den weg van regten doen gelden. Vroeger is medegedeeld, dat aan het uitreiken van dien prijs, die uit een kasteel met onderhoorigheden aan den Rijn zou bestaan, geen gevolg is gegeven.

*— Het aantal zwemmers en baders aan de Zwemschool alhier bedroeg gedurende de maand September 1860 nog 919; gedurende de vijf maanden van het afgeloopen saizoen bedroeg het getal 12,367 in 1859 26,640, aldus minder in 860 14,273.

— Daar de ketel van de stoomboot de stad Vlissingen, volgens den ingenieur van 't stoomwezen, niet aan alle vereischten voldeed, is de stoombootdienst van Vlissingen op Rotterdam Maandag onverwacht gestaakt.

— De Almelosche barge is gezonken, omdat de brug niet goed was geopend en die terug dreef; de schipper had, om het gevaar te vermijden van er tusschen te worden verbrijzeld, de barge op den zandigen oever willen zetten, maar stootte op een paal, die door het hooge water niet te zien was.

In Groningen zijn 2 jaagschuiten aangevaren en gezonken, beiden bij Hoogkerk, en de een een dag na den ander.

— Een varensgezel, die met zijne zuur verdiende *f* 115 naar Groningen ging, om daar zijne lessen voort te zetten en tot stuurman te worden bevorderd, is den 11 dezer bij Winschoten des avonds aangerand door 2 mannen, die hem die som met geweld hebben ontstolen.

— Voor eenige jaren zijn in de omstreken van Oosterblokker, alsook bij Hoorn, eenige planters door het ministerie voorzien van zaad van Noord-Amerikaansche tabak, ten einde eene proef te nemen in hoe ver de kultuur in die streek zou zijn over te brengen. Jammer echter, dat, hetzij uit gebrek aan genoegzame kennis der behandeling van die plant, of wel omdat de grond niet geschikt er toe was, die kultuur niet aan de verwachting heeft beantwoord. Het gewas leverde genoeg op, maar reuk en degelijkheid zijn ver beneden de Amersfoortsche tabak gebleven.

— De kommissie voor den zoölogischen tuin te 's Hage zal aan 't gemeentebestuur den afstand vragen van het terrein langs den Scheveingschen straatweg, om daarna eene negotiatie uit te schrijven van 40 tot 75 mille. Men is voornemens zich geene vleeschetende dieren aan te schaffen en die alleen bij uitzondering als geschenk aan te nemen.

— De heer mr. *P. Heringa Cats* is tegen de gem. Leeuwarden over de beslissing van het hof over de aardberging in kassatie gekomen.

*— De landsregering van Dusseldorp heeft, naar gemeld wordt, 100 daalders gesteld op de inhechtenisname van *Brinkhoff* en op het geven van zoodanige aanwijzingen, die zijne arrestatie mogelijk maken. Den 7. was hij 's avonds in zijne geboorteplaats Alpen geweest en had daar zelfs gedanst en met oude bekenden gedronken, zonder herkend te worden.

— Te Amsterdam is dr. *Bettink* overleden, emer. pred. van Suriname, bekend door zijn aandeel aan de mislukte kolonisatie, met de heeren *Copyn* en *v. d. Brandhoff* in 1845 aan den post Groningen beproefd.

— Deze week zal te Woudrichem een paar in den echt treden, dat reeds vóór bijna 22 jaren, na de twee gewone huwelijksafkondigingen zoude getrouwd zijn, maar toen eensklaps besloot dit niet te doen, omdat de moeder des bruidegoms niet voor het huwelijk was. Thans ligt die moeder krank en kan niet gerust sterven, voor het toenmaals geprojekteerde huwelijk voltrokken is, zoodat de gelieven thans hun verlangen zullen bevredigd zien. Zij tellen zamen 98 jaar en brengen eene huwbare dochter mede ten huwelijk! *Hbl.*

— Te Katwijk aan den Rijn, in de zanderij van den heer *Westerbaen*, zijn onlangs weder oude overblijfselen, zoowel Romeinsche als Frankische, gevonden, b. v. een beenen kam, een spinsteentje, een ronden aarden schijf (zoogen. vischnetverzwaring), alsmede *eene houten put*, in de gedaante eener ton.

— Mevr. *Rosa de Vries* is te Berlijn voor 5 maanden als prima donna assoluta geëngageerd voor *f* 25,000.

— Dr. *Bradley*, te New-York, heeft eene nieuwe methode van telegrapheren ontdekt, volgens welke 10,000 woorden per uur kunnen worden overgeseind. Tot nu toe kon men het hoogstens tot 2000 woorden per uur brengen.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 16 *Oct.* 4,07. El. + AP. 11,02. Gew. 36 d.

Rijnhoogte te Keulen 16. Okt. 18 voet 2 duim; 17 voet 2 duim Rijnl.

Oost-Indië.

De door ons ontvangen Java berigten dd. 25. Aug., melden het volgende:

Het *Bataviaasch Handelsblad* meldt het volgende:

»Het zijn slechte tijdingen waarmede wij dit maal onze berigten moeten aanvangen.

»Min gunstige tijdingen vooreerst van Bandjermassin. Onze vrees, dat de strijd aldaar niet als genoeg beëindigd mogt worden beschouwd, dat er aan geen duurzame rust te denken viel vóór de hoofden van den opstand zouden zijn onschadelijk gemaakt, schijnt te worden bewaarheid. Een groot aantal opstandelingen heeft zich in de nabijheid van Amonthay weder vereenigd, en bereidt zich voor, om aanvallenderwijze te werk te gaan. Wel zijn dadelijk maatregelen genomen om hen ten onder te brengen, wij twijfelen niet of onze dappere troepen zullen ook nu de zegen behalen, — maar het blijkt uit dit feit, hoe weinig het eigenlijk afdoet

hen hier en daar op de vlugt te jagen, hunne kampongs in brand te steken en hen die niet hard genoeg wegloopen dood te schieten, zoolang de invloed van boven met gefnuikt geworden is. De noodzakelijkheid van meer energieke maatregelen om dat doel te bereiken wordt ook door den kommandant der expeditie ingezien, zoo het ten minste waar is, dat hij eene aanzienlijke versterking heeft aangevraagd.

»Naar de verwoesting en verwaarloozing van rietaanplant, welke te Cheribon heeft plaats gehad, wordt een ernstig onderzoek ingesteld. Zijne Exc. de goev.-gen. heeft, om van die zaak kennis te nemen, zijn reisplan veranderd en een dag langer te Cheribon vertoefd dan hij voornemens was. In onze vorige mail-editie reserveerden wij ons oordeel omtrent de *feiten*. Die voorzigtigheid verheugt ons thans, omdat de feiten nog niet tot helderheid zijn gebragt. Vooreerst is het volstrekt niet zeker *wie* de schuld heeft der verwoesting: de resident, de dessahoofden, of de bevolking. En evenmin blijkt het, of deze laatste regtmatige bezwaren tegen de ondernemers in Cheribon kon doen gelden, dan of zij door den aanplant bevoordeeld werd; met één woord of hier waarlijk vrije arbeid bestond dan wel die schijnvrijheid waartegen wij reeds vroeger met aandrang hebben „gewaarschuwd, en die eigenlijk nederkomt op een stelsel van knevelarij en onderdrukking, waarboven wij aan het kultuur-stelsel met al zijn gebreken ver de voorkeur geven. Wij willen ons ook thans van een beslissend oordeel onthouden en raden de publieke opinie in Nederland ernstig aan hetzelfde te doen. Zeer spoedig zal de ware toedragt der zaak aan het licht komen, en — wie de vijand der bevolking zij, de resident of de fabriekant — hij is ook onze vijand.

»Het bestuur heeft ongelukkig één vermoeden tegen zich: de blijkbare en hardnekkige tegenstand, die overal aan de ontwikkeling van den vrijen arbeid wordt geboden, en die zijn *mot d'ordre* ontvangt van de regering in Nederland. Wat zijn de algemeene grondslagen der suikerkultuur anders dan eene vereeuwiging van de dwangkultuur, een verstikking van iedere poging om tot vrijen arbeid te geraken? Waarom heeft de regering vroeger verklaard, dat vrije aanplant naast goevernements-kultuur konde bestaan, en dat de voortbrengselen van den eersten in één fabriek met die der laatste konden worden verwerkt; — terwijl dit nu bij de algemeene grondslagen uitdrukkelijk is verboden geworden, — zeer ten nadeele van de kontraktanten, die daardoor minder suiker ter vrije beschikking verkrijgen, en zeer ten nadeele der bevolking, die daardoor een veel lager plantloon bekomt.

»De reis van Z. Exc. den goeverneur-generaal heeft, behalve het reeds vermelde onderzoek te Cheribon, niets belangrijks opgeleverd; ten minste van het belangrijke dat er zijn mogt is niets gepubliceerd. Het nut van dergelijk reizen is nog altijd een groote kwestie, tenzij men 't met ons eens mogt zijn dat het onnutte er van volstrekt niet kwestieus is.

»Op den 15. was er examen voor 't gymnasium; de uitslag was bevredigend. Op het eerste staat-examen in Holland dropen er veel meer dan nu te Batavia. Er zijn thans tot 70 aanvragen gedaan voor in-en 2 voor externes.

»Wij verwachten hier binnen kort twee goede zaken: goedkoop ijs en goedkoope suiker. Het ijs van de ijs-maatschappij, die eene eerste lading te gemoet ziet uit Amerika. De suiker van een Franschen natuur-, schei- en werktuigkundige, den heer *A. Montclar*, een enthousiast van 't zuiverste water en *misschien* tevens een uitstekend goed praktikus — dit laatste zal ons weldra blijken. Want de heer *Montclar*, die een oktrooi voor 15 jaren verkregen heeft, belooft als resultaat eener proef, die hij weldra in 't publiek zal nemen: verkrijging van *al* de kristalliseerbare suikerdeelen uit het suikerriet met besparing van veel tijd en aanzienlijke kosten. Verkrijgt hij die werkelijk, dan is zijn fortuin gemaakt en die der kontraktanten."

— Hetzelfde blad zegt aangaande den opstand te Samarang: »In den avond van den 17. is een opstand uitgebroken onder de Europesche troepen in de Wurtembergsche kazernen te Samarang, waardoor de vreedzame burgerij dier stad aan de vreeselijkste gevaren is blootgesteld geweest. Van 9 uur 's avonds tot 3 ure in den morgen hebben de zaamgezworenen zich staande gehouden en getracht het kordon te doorbreken, dat dadelijk door inlandsche barrissans en de schutterij om de kazerne is getrokken. Met ijzing denkt men aan de gruwelen, die het welslagen hunner plannen zou hebben ten gevolge gehad.

Na een hevig gevecht zijn 9 hunner gedood, 14 gewond en 42 gearresteerd; 35 zijn opgehangen. Die strafoefening is *vreeselijk*, maar hij was *noodzakelijk*, en dit te meer omdat het kwaad van opstand en zamenzwering bij het voor een overgroot gedeelte uit vreemdelingen zamengestelde Indische leger zeer diepe wortels heeft geschoten.

Per telegraaf is den gen. *de Brauw* dadelijk van Batavia bevel gezonden de krijgswet af te kondigen. Dit moet dadelijk geschieden, waar rust en orde onder de garnizoenen worden in gevaar gebragt.

Niet alleen vermelden de couranten dagelijks berigten van desertie en rebellie van eenige soldaten, maar het komplot in het bijzonder had uitgestrekte vertakkingen.

Uit onderschepte korrespondentiën zou blijken, dat een andere opstand te Ambarawa en een te Djokjokarta had moeten uitbreken.

Nog loopt het gerucht, dat ook te Soerabaija een komplot zou zijn ondekt.

Iets verder meldt hetzelfde blad: Naar men zegt, moet het komplot ook te Ambarawa, Djokjokarta en Soerabaija vertakkingen hebben gehad; op laatstgemelde plaats zou het in de lucht springen van het kruidmagazijn het signaal van den opstand moeten geworden zijn.

Doch gelukkig is alles verijdeld.

De Amboinesche kompagnie moet zich te Samarang uitmuntend hebben gehouden, twee harer onderofficieren zouden gesneuveld zijn.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL, bevattende de zittingen der Tweede Kamer en van de Stedelijke Raad van Utrecht.

KONSTANTINOPEL, 5 Oktober.

Naar men verneemt, was de keizerlijke kommissaris in Rumelië gisteren te Salonica aangekomen, waar hij wel eenige dagen zou vertoeven om onderzoek te doen naar den toestand, die de ongeregelde Albanesche troepen bijna de rust heeft doen verstoren.

Op verzoek van *Fuad-Pacha* zijn nog twee bataillons troepen naar Syrie gezonden.

TURIJN, 13 Oktober.

De *Lombardia* verzekert, dat den 8. aan den koning een schrijven is ter hand gesteld, waarin *Garibaldi* zich bereid verklaarde, in alles aan de bevelen van den vorst te gehoorzamen.

Garibaldi heeft de volgende proklamatie tot de burgers van Molisa gerigt:

»Roem zij den dapperen, den moedigen, die haardsteden, vrouwen en kinderen tegen den wolf weten te verdedigen!

»Roem zij den zonen van Molisa! zij hebben te Isernia gestreden en overwonnen.

»Schande den bevolkingen, die op de aannadering van den roover vlugten en alles in den steek laten!

»Komen zij in hunne woningen terug, dat hunne vrouwen hun dan in het aangezigt spuwen en zich voor der lafaards bijzijn wachten.

»Italianen! als gij strijdt zijt gij overwinnaars en als gij besluit al de magtige vreemdelingen te bestrijden, die u onder een of ander voorwendsel verslinden, zullen zij u niet afwachten.

»Te wapen! mannen van het schiereiland. Te wapen! vier maanden hebt gij voor u, om u in het krijgsleven te oefenen. In de vijfde, in Maart 1861, zal op geheel den Italiaanschen bodem de lofzang der vrijheid en der wedergeboorte weêrgalmen."

De *Gazz. di Torino* bevat heden de officieele mededeeling van het door graaf *de Cavour* gesprokene bij behandeling van het aanhechtingsontwerp. Dit komt vrij wel overeen met hetgeen reeds vroeger op gezag van een niet officieel blad werd vermeld. Alleen echter moet dit worden opgemerkt dat, volgens het vroeger medegedeelde, *de Cavour*, over Rome en Venetie sprekende, zich zoo zou hebben uitgelaten, dat men er de belofte uit opmaakte, dat hij over zes maanden zou zeggen hoe en wanneer de oplossing der Venetiaansche en Romeinsche kwestien zou plaats vinden. Die konklusie zou echter onjuist zijn, en uit het officieel verslag blijkt dat *de Cavour* zich juist over eene zoo moeijelijk te voorziene toekomst niet heeft willen uitlaten, maar: dat de zin der bedoelde woorden was, dat hij zich echter wel dadelijk over die toekomst zou willen uitlaten, zoo zij, die dat verlangden, hem konden zeggen, in welken toestand Italië over zes maanden zou verkeeren.

De *Unità Italiana* eindigt met de volgende woorden een artikel, getiteld: *Ondankbaarheid:*

»Aan den eenen kant staat graaf *Cavour*, die de Fransche bescherming betaald heeft met Nizza en Savoye, en haar nog met andere dingen zal betalen; aan den anderen kant bevindt zich *Garibaldi*, die aan de ministers meer steden en provincien heeft gegeven, dan zij vensters in hunne paleizen tellen. Men moet kiezen; kan men aarzelen? Alle handen zullen die van den heer *Cavour* drukken, en *Garibaldi* afdanken. Men zal *Garibaldi* bedekken onder een vloed van loftuigingen, gelijk men het graf van een doode met bloemen overdekt."

WEENEN, 14 Oktober.

Uit Triest meldt men, dat het aantal gearresteerden wegens deelname aan de wervingen voor *Garibaldi* den 9. reeds 15 bedroeg.

Uit Pesth meldt men, dat de arrestatien er blijven voortduren. Vooral de in hechtenis neming van graaf *Karolyi* heeft in geheel Hongarije veel opziens gebaard. Niettegenstaande niets kompromitterends gevonden werd, werd de geheele familie vier dagen gevangen gehouden, en toen eerst liet men de gravin en de dienstboden in vrijheid.

BERLIJN, 15 Oktober.

De prins-regent is gisteren met prins en prinses *Frederik Wilhelm* en baron *v. Schleinitz* te Potsdam aangekomen.

De *N. Pr. Ztg.* verzekert, dat volstrekt nog geen onderhandelingen over een kongres wegens de Italiaansche zaken gevoerd zijn.

Dat graaf *v. Schleinitz* den prins-regent naar Warschau vergezellen zal, is nu zoo goed als zeker, daar ook graaf *Rechberg* en prins *Gortschakoff* hunne vorsten zullen vergezellen.

De Sardinische gezant heeft eene aanklagt ingeleverd tegen de *N. Pr. Ztg.*, die *Victor Emmanuel* een gekroonden bandiet heeft genoemd.

De *Nat. Ztg.* zegt, in eene beschouwing over de houding, door Pruissen in de Italiaansche zaak te volgen, dat een verbond met Oostenrijk geen waarborg meer kan opleveren tegen eene zamenwerking van Frankrijk en Italie tegen den Rijn en Venetie. Oostenrijk, zegt het, is nu geen bondgenoot meer, waarop te rekenen valt, en Rusland zou te laat en met te geringe magt op het tooneel van den strijd verschijnen. Het eenig bondgenootschap, dat waarde zou hebben, ware dat met Engeland, maar de Engelsche natie zal zich niet laten meêslepen in een oorlog, waarin hare belangen niet regtstreeks betrokken zijn. In dien staat van zaken ware dus niets onvoorzigtiger dan eene demonstratie tegen de Italiaansche zaak, eene demonstratie, die het nationaal gevoel in Italie en de liberale opinie in Europa zonder eenig voordeel tegen Pruissen zou verbitteren.

Den 3. Aug. jl. is te Lima op de markt het marmeren standbeeld van *Christoffel Columbus* opgerigt, en plegtig ingewijd.

LONDEN, 15 Oktober.

De *Observer* meldt, dat de heer *Laing*, lid van het parlement en sekretaris bij het departement van financien, de door het overlijden van den heer *James Wilson* opengevallen plaats in den raad te Calcutta zal innemen.

Eergister is uit Southampton een schip met 335 emigranten op kosten der kolonie naar de Kaap vertrokken.

Uit Washington meldt men, dat de Napelsche gezant, begrijpende dat hij toch eigenlijk niemand meer vertegenwoordigde, vertrokken is. Hem zijn pas gevende, had de staatssekretaris tot hem gezegd: »Mijne regering betreurt ten zeerste het vertrek van een *gentleman* als gij, met wien hare betrekkingen steeds zeer aangenaam waren; zij hoopt echter dat gij voortaan uw land met even veel gehechtheid moogt dienen als gij uw koning gediend hebt."

Uit Mexico wordt gemeld, dat in het begin van Sept. de liberalen het beleg voor de hoofdstad geslagen hebben. Zij hadden de stad ingesloten en *Alvarez* uitgenoodigd met al zijne troepen te komen om te helpen *Miramon* ten onder te brengen. Deze had echter op het oogenblik nog te veel met zijn zoon te stellen, dien hij moest troosten wegens eene hevige nederlaag, waarin hij het onderspit had gedolven voor de klerikalen, die na de overwinning in koelen bloede nog achthonderd zijner manschappen aan de lans regen.

Omtrent de inneming van het verschanst kamp tusschen Pehtang en Taku door de geallieerden, meldt men dat de Tartaarsche ruiterij toen de vijand naderde een uitval deed, doch door de Engelsche kavalerie zoo dapper beantwoord werd dat de Tartaren naar alle rigtingen vloden. De geallieerden bestormden en bemagtigden toen het kamp, terwijl de vijand door eene tot dat doel gemaakte opening wegtrok en zich in eenige omliggende dorpen verschanste, uit welke hij spoedig verjaagd en gedwongen werd onder de wallen der Takuforten de wijk te nemen, die, sterk en goed verdedigd voorkomende, toen niet werden aangetast.

— 16 *Oct.* Gec. $92\frac{7}{8}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pCt. —, 3 pCt. —; Venez. $2\frac{1}{2}$ pCt. $25\frac{1}{4}$; 1 pCt. $11\frac{3}{4}$; Port. 3 pCt. $45\frac{5}{8}$; Sp. 3 pCt. —, $1\frac{3}{4}$ pCt. 40; Russ. $4\frac{1}{2}$ pCt. $95\frac{1}{2}$, 5 pCt. $103\frac{1}{2}$; Sard. —.

PARIJS, 15 Oktober.

De pauselijke nuntius, met verlof vertrokken, zal, naar velen meenen, niet terugkomen.

De bijeenkomst te Warschau zou, naar men zegt, voorbereid zijn door de koningin van Engeland en de keizerinnen van Rusland en Oostenrijk.

Men zegt, dat *Garibaldi* een door den koning van Napels bevracht Fransch schip genomen heeft.

Uit Rome verneemt men, dat Mgr. *de Merode* een nieuw leger vormt onder generaal *Mortillier*. Het telt reeds 7000 man.

De *Patrie* spreekt het gerucht van oneenigheid tusschen onze en de Engelsche troepen in China bepaald tegen.

Uit Cochin-China wordt gemeld, dat de bezetting door een geheel Annamitisch leger is ingesloten.

Naar men zegt, zal Algiers tot eene vesting van den eersten rang verheven worden, om als zoodanig op het Fransche grondgebied in Noord-Afrika tot een vast punt tegenover Gibraltar en Malta te dienen.

Bij *Dentu* alhier verschijnt heden eene brochure van vorst *Trubetzkoï*, schoonvader van den heer *de Morny*, aan welk geschrift keizer *Napoleon* zijne goedkeuring heeft gehecht. De schrijver groepeert daarin de rassen, en verklaart, dat het beginsel der nationaliteiten moet toegepast worden. Hij verlangt, dat Rusland, in overleg met Frankrijk, dit beginsel doe zegevieren. Ook eischt hij, dat Gallicie aan Oostenrijk ontnomen en bij Rusland ingelijfd worde. — Of er tusschen deze brochure en het verspreide gerucht eener Fransch-Russische alliantie eenig verband staat, blijkt nog niet.

— 16 *Oct.* Rente op tijd 3 pCt. 69,15; Fr.-Oost. Spw. 490; Sp. 3 pCt. —, $1\frac{3}{4}$ pCt. $39\frac{3}{4}$.

BRUSSEL, 16 Oktober.

In plaats van Zondag is H. M. de koningin *Victoria* eerst heden van hier naar Antwerpen vertrokken, om de terugreis naar Engeland te vervolgen. Door vermoeijenis van de reis en verkoudheid heeft H. M. eenige dagen hier met prins *Albert* en gevolg vertoefd.

ADVERTENTIEN.

, Heden ontsliep tot mijne diepe droefheid mijn hartelijk geliefde Echtgenoot de Heer CORNELIS SLOOT, in den ouderdom van 78 jaren.

Utrecht   M. T. SLOOT.
16 Oct. 1860.   geb. STORS.

, Op heden overleed de jongste onzer lievelingen, in welks bezit wij ons slechts 7 maanden mogten verheugen.

Utrecht,   P. W. VAN DE WEIJER.
16 Oct. 1860.   M. C. E. VAN DE WEIJER,
MITSCHKE

NEMEA.

, Den leden wordt bekend gemaakt, dat de oefeningen van het SCHERM- en GYMNASTIEK-GEZELSCHAP **NEMEA** wederom zullen aanvangen op Vrijdag den 19. dezer, des avonds ten 6 ure, in de zaal *OLYMPIA*, Zuilenstraat, en verder des Dingsdags en Vrijdags op 't zelfde uur.

Utrechtsche Schouwburg.

Op DONDERDAG 18 Oktober 1860,
No. 2 VAN HET ABONNEMENT te geven:

Het Testament eens Vaders,

of de Krankzinnige van St. James,
Tooneelspel in vijf bedrijven, uit het Hoogduitsch vertaald door A. PETERS.

Met medewerking van de Heeren **A. PETERS, ALBREGT, METSCH**, enz.

Eerste Afdeeling. *De Oudste Zoon*, in twee bedrijven.
Tweede Afdeeling. *De Krankzinnige van St. James*, in drie bedrijven. Speelt vier jaren later.

Gevolgd door:

DE BLOODAARD.

Blijspel met Zang in een bedrijf, naar het Fransch.
Beide stukken nooit vertoond.
Aanvang ten HALF ZEVEN ure precies.

PRIJZEN DER PLAATSEN: Boven Loge ƒ 2.— Beneden Loge ƒ 1,50. Parquet ƒ 1,25 Parterre ƒ 1.—. 1e Amphitheater ƒ 1,10. 2e Amphitheater ƒ 0,65. Galerij ƒ 0,40.
HH. Militairen in uniform op alle rangen half geld

Kosteloos. Bij exploit van den deurwaarder G. L. KUPPERS, te Utrecht, in dato den 15. October 1860, is, ten verzoeke van HENDRIKA VAN DOORN, wonende te Utrecht, huisvrouw van ARIE BEUKERS, wiens woonplaats is onbekend, aan denzelfden ARIE BEUKERS *beteekend* een vonnis door de Arrondissements Regtbank te Utrecht, den 21. September 1860 gewezen, waarbij een getuigenverhoor is gelast tegen de teregtzitting van den 9. November 1860; bij welk exploit tevens zijn *beteekend* de namen der getuigen, welke door de Requirante zullen worden voortgebragt.

Voor Uittreksel.
J. J. VAN LEEUWEN, procr.

VERKOOPING VAN BOEKEN.

, **Den 29. Oct.** en volg. dagen zal MARTINUS NIJHOFF te 's Gravenhage verkoopen de fraaije verzameling boeken meerendeels nagelaten door Mr. U. A. EVERTSZ, Raadsheer in d. H. Raad d. Nederlanden, waaronder voorkomen de belangrijkste werken over **Regtsgeleerdheid** en **Staatswetenschappen, Algemeene** en **Nederl. Geschiedenis, Oudheden,** enz. **Oude** en **Nieuwe Letterkunde, Godgeleerdheid, Natuurk. Wetenschappen, Plaatwerken, Platen, Kaarten,** enz.

De **Catalogus** wordt op franco aanvraag verzonden.

Den 24. Oct. wordt door denzelfden verkocht het **Physisch kabinet,** nagelaten door Dr. P. A. JELTES, waarvan afzonderlijke Catalogus, opgesteld door den Heer W. M. LOGEMAN te Haarlem.

, Men zal op Zaturdag den 3. November 1860, des namiddags te 5 uur, te Utrecht achter St. Pieter, in het Lokaal van Verkoopingen, in het openbaar verkoopen:

No. 1. Een weldoortimmerd HUIS, Erf en Grond, staande en gelegen te Utrecht, aan de Oostzijde van de Wittevrouwenstraat, bij de Wittevrouwenbrug, wijk H. No. 652*a*, voorzien van vier zoo Beneden als Bovenkamers, waarvan drie behangen en twee met Stookplaatsen, Keuken, Kelder en Zolder.

No. 2. Een HUIS, ERF, GROND, ruimen TUIN en aan het einde daarvan, een Schuur geschikt tot Werkplaats, staande en gelegen te Utrecht, aan de noordzijde van het Geertekerkhof, met een vrijen uitgang aan het Plantsoen, wijk B, No. 539; bevattende drie Kamers, twee behangen en een met schoorsteen, Keuken, Kelder en Zolder.

No. 3. Eene WARMOEZIERSHOFSTEDE, genaamd *KLEIN SOESTBERGEN*, bestaande in een Huis, ingerigt tot drie woningen, Koe- en Paardenstal, Bakhuis, Schuur, Schuurberg, Wijk K. No. 255, met Erf, Grond, en een stuk best Warmoeziersland, groot 51 roeden 50 ellen, gelegen te Utrecht, onder Tolsteeg en Covelswade.

Breeder bij billetten en nader onderrigt, ten aanzien der perceelen No. 1 en 3, ten Kantore van den Notaris J. H. VAN SCHERMBEEK en opzigtens het perceel No. 2, ten Kantore van den Notaris R. VAN MEERLANT, beiden te Utrecht.

, De Notaris SCHADEE, te Zeijst, zal op Donderdag den 8. November 1860, ten één ure na den middag, ten huize van den Logementhouder J. VAN SELM, te Driebergen, publiek **tot afbraak** verkoopen:

Een HEERENHUIS, staande te Driebergen aan den Straatweg, nabij het Dorp, Wijk A, n°. 99, bestaande in acht Benedenkamers, Keuken, twee Kelders, Zolder met afgeschoten kamertjes en bergplaatsen.

Te amoveren vóór den 15. December dezes jaars. Nadere Informatiën ten kantore van bovengenoemden Notaris.

, **HOUTVERKOOPING** op het Buitengoed *OUD-AMELISWAARD* in de gemeente Bunnik, op Maandag den 26. November 1860, des voormiddags ten 10 ure, van eene aanzienlijke partij zware, gave BOOMEN, als: 60 **Eiken,** waaronder zware Bergroeden en buitengewone Zaagstukken, van 50 à 65 duim middellijn en 25 ellen lengte; een extra fraaije gladde fijne **Spar** van 70 duim middellijn en 28 ellen lengte; 20 gladde **Wilgen** en 3 **Linden;** — ruim 2 bunders Eiken en Esschen **Hakhout,** eenige perceelen zware gehakte Eiken en Beuken **Boomen** en eenige mijten drooge **Takkebossen, Stommels,** enz.

, Door toevallige omstandigheden **TE HUUR** om met 1 Nov. e. k. te aanvaarden: Een zeer net en logeable BOVENHUIS, op de Oudegracht bij de Geertebrug, A 77; aldaar te bevragen.

TE HUUR voor ƒ 300,00 met p°. Nov.
, Een zeer ruim luchtig HUIS, met vijf groote Kamers, Keuken, Kelder, Zolder met twee Dienstbodenkamertjes, in het midden der stad.
Adres Domsplein, wijk F No. 295.

STOOM-HOUTZAGERIJ en WOLSPINNERIJ.

, De ondergeteekenden bevelen zich door deze aan tot het zagen van allerhande **Houtsoorten;**— tot den verkoop en het spinnen van **wollen garens.**

Tevens zijn bij hen te verkrijgen **wollen vliessen** voor Matrassen, ten gebruike voor Heeren **Kamerbehangers.**

Utrecht,   H. W. VERLOOP & Cie.
buiten de Catharijne Barrière.

, Eene JUFVROUW van de Prot. Godsdienst **verlangt** binnen Utrecht geplaatst te worden, als **Gouvernante Externe,** in eene fatsoenlijke familie. Hierop reflecterende adressere men zich onder letter R. franco bij de Weduwe M. MELDER, Boekhandel. Oudegracht bij de Gaardbrug.

, Les Demoiselles VERAGUTH ont l'honneur d'annoncer à leur nombreuse clientelle leur retour de Paris avec un assortiment de **garnitures pour robes, coiffures, fleurs rubans,** etc. Ces dames espèrent que le bon goût et le choix varié de leurs marchandises engageront leur clientelle à les honorer de leur visite.

Voorstraat N°. 559.   VERAGUTH, Soeurs.

MAGASIN DE PARIS

VAN

A. VAN DER WURFF,

Lange Sint Jansstraat
te **UTRECHT.**

, Van een nieuw assortiment **BLOEMEN,** voor het winter-saizoen, voorzien zijnde, als voor Hoeden, Mutsen, en om te kappen; **Coiffures** van Bloemen en Chenille, **Guirlandes, Bruidkapsels, Fluweel, Baptist, Satijn, Gitten, Krip,** Gouden en Zilveren **Bloemen, Bouquetten** voor Vazen, Jardinières, Bloemenhangers en tot versiering van Dinées, **Eikenkransen, Immortelles** en gecouleurde **Mos, Panaches, Marabouts, Fantaisie-** en andere soorten van **Veeren,** tegen Parijsche prijzen; repareert beschadigde **Bloemen** en **Bouquetten,** een assortiment van **Bladen, Papieren,** om Bloemen te maken, etc.

MANTELS.

, De Dames zullen zich dit saizoen kunnen overtuigen van een meer dan ruim assortiment der **Nieuwste Modellen van Mantels,** alsmede **Châles, Zijden** en **Fantasie Stoffen, Broderies, Rubanneries, Bouquettes, Plumes,** en meer andere **Nouveautés.**

Mijne lage prijzen zijn bekend.

A. L. GERRETSEN jr.
Oude Gracht tusschen de Vie- en Jacobiebrug.

, Tegen 1°. Nov. **verlangt men** te Zeist eene bekwame en eerlijke KEUKENMEID. Adres onder letter H. bij den Boekhandelaar J. GREVEN, Ganzenmarkt, te Utrecht.

, Er wordt te koop aangeboden een HOND, echt Deensch ras, zeer geschikt tot *Wachthond.* Gegadigden gelieven zich franco onder lett. V S te adresseren bij de Boekh. NOLET EN ZOON, Bakkerbrug te Utrecht.

Kindergoederen en Nouveautés.

, Heden ontvangen de **nieuwe modellen van Kindergoederen** en **Modeartikelen,** benevens een groot assortiment **Broderies, Linneas, Tafelgoederen,** enz.

J. LINDEMAN.
Hoek Voorstraat en Boothstraat.

L. S. DE BEER

, Heeft de Eer zijn geachten begunstigers te berigten, dat hij heeft medegebragt een keur van **fantasie Robes, Winter-Mantels, Zijden** en andere **nouveautés** voor dit saizoen.

Eene gezonde MIN

, van den Boerenstand zoekt eene betrekking om terstond in dienst te treden; informatien kunnen ingewonnen worden bij den Heer BROM, Chirurgijn, Korte Nieuwstraat alhier.

243ste STAATS-LOTERIJ.

, Bij den Gekwalificeerden Kollekteur P. H. HAANEBRINK te Utrecht zijn voor genoemde Loterij Heele en gedeelten van Loten te bekomen.

De trekking der **Eerste klasse** 22 October 1860.

, **Heele en gedeelten van Loten** voor de 243e Staats-Loterij zijn verkrijgbaar ten Kantore van J. RIEGEN, op de Mariaplaats, volgens het generale plan.

MARKTBERIGTEN.

SCHIEDAM, 15 October.

Granen. Verk.: Rogge, 146 pd. Libau ƒ 214 6 w. ƒ 215 3 m. Gerst, 132 pd. Libau ƒ 208 cont., ƒ 210 6 w.; 128 pd. dito ƒ 202 6/w.; 123 pd. Cours. ƒ 203 3/m.

MOUTWIJN, per Ned. Vat zonder fust ƒ 14.00.
JENEVER, „ „ „ „ „ - 19.25.
AMST. PROEF „ „ „ „ „ - 20 75.
Alles zonder de belasting.
SPOELING per Ketel . . . . ƒ 1.20.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Oct.	Uren	Wind rigt.	Wind kr.	Barom.	Therm. F.	Afwijk. d. Temp.	Vocht.	Gev. regen	Opmerkingen
16	2	zw.	18.0	751 72	59.9	+ 5 0	0.86	0.1	Zw. bewolkt
	10	wzw.	0.5	56 20	47.5	— 0.5	0.95	5.4	Ligt bewolkt
17	8	zw.	9.0	58.20	49.8	+ 0.7	0.84	0.3	Zw. bewolkt

16 Oct. 's morg. Barometerhoogten in afdalende orde Parijs, Utrecht, Brest, Plymouth en Hartlepool. Grootste verschil tusschen Parijs en Hartlepool = 13.0 mm.

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 16 Oct. 1860.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . .	2½ pCt.		62 7/8	62 15/16	
dito.	3	„	76 [illegible]/8		
dito dito	4	„	97 15/16	97 7/8	97 15/16
Amortisatie-Sindikaat.	3½	„	91 1/2		
Handelmaatschappij. .	4½	„	129 5/8	129 1/2	129 3/8
BELGIE.					
Certifik. bij *Rotschild* .	2½ pCt.		52 5/8	52 1/2	52 5/8
SPANJE.					
Obligatien	1¾ pCt.		39 3/8		
Binnenl. Schuld. . . .	3	„	46 13/16	46 15/16	46 13/16
Amortisable			23 3/8	23 5/16	
Bewijzen Koepons			6 5/16		
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	43 5/8	43 13/16	43 3/4
dito 1856 59	3	„	41 13/16	42 / 6	42 1/16
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en C°.*	5	„	101 3/4	101 7/8	101 3/4
Obligat. 1828 & 1829.	5	„	101 5/8	101 1/2	101 1/2
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	84 15/16	84 7/8	
Cert. 2e, 3e, 4e L.	4	„	77 1/2		
Certifik. 5e Serie . . .	5	„	87 5/8		
dito 1855 6e Serie . .	5	„	95 5/8	95 7/8	95 7/8
dito 1859	3	„	61		
dito bij H. 1860. .	4½ pCt.		89 1/2		
Certifik. van Assign. .	6	„	57 5/8	57 1/2	57 1/2
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500			163 1/4		
Obligatien	4	„	78 3/8		
OOSTENRIJK.					
Oblig. Metaliek	5	pCt.	44 7/16	44 13/16	44 11/16
dito dito	2½	„	24	24 1/4	24 5/16
Oblig. Rente Am.. . .	5	„	68 1/2		
dito dito Nat. 1854. .	5	„	52 5/8	53	52 13/16
Bankaktiën.			664		
Aand. 1854.			200 1/2	201	
BRAZILIE.					
Geldl. 1824, f 100 . .	5	pCt.	96		
AMERIKA.					
Peru, Geldleen. 1854	4½ pCt.		91 3/8		
Ecuad. Oblig. 1855. .	1	„	11 5/8		
Venez. Oblig.	3	„	21 1/4	21 3/8	
dito dito. . . .	1½	„	11 1/8	11 3/16	
Grenada, Oblig. . . .	4	„	14 1/8	14 1/4	14 1/4
Mexiko, Obl.	3	„	21		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 247 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de zitting van de Tweede Kamer zijn de beraadslagingen voortgezet over de konklusie der kommissie over de regeling der suikerkontrakten bij de wet.

De heer *Meijer* meent, dat grondig onderzocht moet worden of werkelijk niet in verband met het voorschrift van het regerings-reglement gehandeld was. De min. moest zich niet gebonden achten door eenige motie, wanneer die met zijne overtuiging streed, maar vooral in koloniale zaken naar eigen overtuiging handelen. Spr. acht de zaak niet vatbaar voor regeling volgens de wet. Enkel algemeene grondslagen zouden, bij het groot verschil van gevoelen, niet tot stand kunnen komen. Hij gelooft niet dat de geschiedenis waarborgen voor de vrije kultuur aanbiedt. Bij de regeling moesten de regten van het goevernement en de regeling van het Javasche huishouden niet uit het oog verloren worden. Vroeger genomen proeven van uitbesteding van kontrakten waren grootendeels mislukt. Spr. betoogt dat de nu voorgestelde regeling in overeenstemming is met de voorschriften der wet. Hij verklaart zich voor de tienjarige verlenging der bestaande suikerkontrakten, op gronden van billijkheid en als zijnde geene verzwaring van het kultuurstelsel, maar in overeenstemming met de gevoelens van den stichter van dat stelsel. De belangen der bevolking waren, zijns inziens, door de regeling niet aangerand. Spr. deelt in het gevoelen van wijlen den heer *Baud*, dat zonder wijziging in de maatschappelijke inrigting op Java, de vrije arbeid eene onuitvoerlijke zaak is. Hij kan zich grootendeels met de nieuwe regeling vereenigen; zij zal een krachtige prikkel voor de suikerkultuur zijn, vele takken van nijverheid doen bloeijen, de financiele belangen en die der bevolking bevorderen, en alzoo tot belangrijke uitkomsten leiden.

De heer *v. Lijnden* bestreed het rapport, waarin de meening der minderheid niet was geuit; ook de toon van hartstogt en opgewondenheid had hem getroffen. Hij kan zich met zulke uitdrukkingen niet vereenigen. Den heer *v. Twist* achtte Spr. overdreven in zijne gevoelens over den vrijen arbeid.

De heer *de Brauw* wenscht de waarde van het verslag daar te laten, maar wijst op het bezwaar van den Min. van Kolonien, dat hem het verslag der komm. niet is toegezonden en hem de gelegenheid is ontnomen, dit schriftelijk te beantwoorden.

De heer *Mackay* vereenigt zich niet met het oordeel des ministers, dat de aanneming der konklusie van zelve in zich sluit de aanneming van de vrije beginselen der tegenstanders van zijn stelsel. Er is slechts sprake van handhaven van het besluit der Kamer, dat reeds de wettelijke regeling heeft aangenomen. In 't reg.-regl. is het stelsel der vrije kultures naast de dwang-kulture geplaatst. De Kamer mag nu oordeelen en bij haar vroeger besluit volharden.

De heer *Heemskerk Az.* heeft bezwaar tegen de konklusie. Handhaven van een besluit kan zijn zorgen voor de uitvoering van dat besluit: dit is niet de roeping der kamer. Maar het kan ook zijn de verklaring der noodzakelijkheid eener wet na de regeling die thans beoordeeld wordt. Doch nu die regeling eenmaal is vastgesteld, heeft hij bezwaar, daarin bij de wet wijzigingen te brengen.

De heer *Wintgens* neemt zich voor, te stemmen voor de konklusie, omdat hij als, in Mei jl. blijft bij zijne meening, dat het beginsel van uitgifte bij gunst behoort uitgesloten te worden bij de wet.

De *Minister van Koloniën* herinnert, dat in de konklusie ligt opgesloten, dat men regeling bij de wet verlangt, omdat die zal leiden tot vrijen arbeid, waarover hij eerst bij eene volgende gelegenheid wil uitweiden.

De heer *van Heukelom* had gewenscht, dat de vrije arbeid niet in zijne details te diep hadde ingegrepen in deze regeling, maar de stukken der regering moesten de kommissie daartoe noodzaken. Gesteld, de regeling is uitnemend, dan nog wenscht hij in de toekomst waarborgen tegen gunstbetoon en onregelmatige toezeggingen.

De heer *van Hoëvell* zegt, dat bij het verschil over de wettelijke regeling tusschen Reg. en Kamer, z. i. niets anders over blijft, dan dat de minister óf een beroep doe op de kiezers óf zijne plaats voor een opvolger inruim, tusschen wien wel overeenstemming met de Kamer bestaat. Hij verdedigt breedvoerig de konklusie der kommissie, en houdt de noodzakelijkheid der wettelijke regeling vol. De heer *Meijer* heeft de tienjarige verlenging goedgekeurd, omdat anders benadeeld werden zij, die een kontrakt gekocht hebben, op hoop van verlenging. Spr. weet, dat deze spekulatien in grooten getale zijn aangegaan, maar moet nu de wetgever acht slaan op de spekulatien der kontraktanten? Spr. beantwoordt met name den heer *v. Lijnden*, en diens epitheta.

De heer *Thorbecke* verdedigt zijne meening, in betrekking tot art. 19 der grondwet. De *min. v. koloniën* zegt, dat de reg. de behoefte der regeling bij de wet niet inziet, en daarin niet zou veranderen al deelde heel de wereld in de opinie der kamer.

Nadat nog de heeren *Mijer* en *v. Hoëvell* het woord hebben gevoerd, is het 1. deel der konklusie in stemming gebragt, en aangenomen met 40 tegen 20 st.

Voor, de heeren de Bieberstein, v. Voorthuijzen, Mensonides, Poortman, Jespers, de Raadt, Betz, Dommer, Idzerda, Kerstens, Storm, v. Bosse, v. Nispen, Beens, Thorbecke, Dullert, v. Diggelen, v. d. Linden, Strens, Meeussen, Heemskerk, Reinders, Meylink, Anemaet, Kingma, v. Hoëvell, Heukelom, de Lom de Berg, Hoynck, Wintgens, v. Goltstein, Hugenholtz, Westerhoff, Cool, Olivier, v. d. Veen, v. Twist, Blussé, Zylker en Gevers.

Tegen, de heeren van Frank, Luyben, Kien, van Lynden, Nolthenius, Schimmelpenninck, Hoffman, Asch van Wijk, Elout, de Brauw, Begram, Mackay, Heemskerk. Mijer, Lycklama, van Foreest, Hoekwater, Delprat, Taets v. A. en de Voorzitter.

Na de pauze is door de Kamer nog beslist, met 30 tegen 29 st., dat de diskussie over de regterlijke inrigting den 7. Nov. zou aanvangen, gelijk de heer *v. Idzerda* voorstelde. De Voorz. had de diskussien over dat wetsontwerp den 23. Okt willen bepalen, 't geen ook de heeren *Hugenholtz* en *v. Hoevell* wenschten, om de belangrijke diskussien die o. a. de begrooting zal uitlokken, en waarvoor anders te weinig tijd zal overblijven.

Stedelijke Raad van Utrecht.

Zitting van Donderdag 11 *Okt.*

Voorz. Mr. *N. P. J. Kien.*

Tegenwoordig zijn 23 leden; afwezig de HH. *Pabst*, *Trip*, *Karsten* en *Bisdom.*

De *Voorz.* deelt mede, dat de nieuw benoemde leden de HH. dr. *A. H. van den Heuvel* en *S. P. C. Koene*, hunne geloofsbrieven hebben ingediend, en benoemt tot onderzoek dier stukken de HH. *v. Dielen*, *v. Veersen*, *Boer*, *de Muralt*, en *Metelerkamp*, die, zich onmiddelijk met dat onderzoek bezig houdende, tot toelating der benoemden adviseren, waartoe besloten wordt.

Is ingekomen:

een prov. blad, houdende de mededeeling van het kon. besluit betreffende de goedkeuring der prov. huishoudelijke begrooting, — voor kennisgeving;

een missive van Gedep. St. ten geleide van een besluit, houdende goedkeuring van het raadsbesluit tot verhuring van een kelder en vertrek in het Keizerrijk, — alsvoren;

eene gelijke missive ten geleide van de goedkeuring der opheffing van het beurtveer tusschen Utrecht en Haarlem, — alsvoren;

eene gelijke missive, houdende goedkeuring der verhooging van de jaarwedde van den onderwijzer *E. H. Brink*, — alsvoren;

eene gelijke missive, houdende goedkeuring van het besluit, houdende vaststelling der jaarwedden van de hulponderwijzers *H. L. Enderle*, *L. A. C. v. Beest* en *H. H. v. Beek*, — alsvoren;

eene gelijke missive houdende mededeeling, dat aan den onderwijzer *W. Julius* is verleend een pensioen ten laste van het rijk, van *f* 763, alsvoren.

Wordt ter tafel gebragt:

eene voordragt om zich te vereenigen met het besluit van den raad van Middelburg, houdende vaststelling van het reglement en vrachtlijst op het beurtveer tusschen Utrecht en die stad, — zonder hoofd. omvraag, konform;

eene voordragt betreffende de verhuring van het stedelijk badhuis aan de Rijnkade, — ter sekretarie;

eene voordragt tot buitengewone aflossing van stads schuld, alsvoren;

eene voordragt tot het geven eener schadeloosstelling aan de huurders der percelen stadsgrond op Lepelenburg, — alsvoren;

eene voordragt tot afsluiting van de kohieren der pl. dir. bel., dienst 1857, — zonder hoofd. omvraag, konform;

eene voordragt tot het verleenen van een pensioen van *f* 250 aan den met 1 Nov. e. k. ontslagen koncierge van het militair logement, — ter sekretarie.

eene voordragt tot het verleenen van een eervol ontslag, op zijn verzoek, aan den hulp-onderwijzer *Smith*, — zonder hoofd. omvraag komform;

de korrespondentie gevoerd met gedep. Staten over hun bezwaar tegen het raadsbesluit tot het aangaan eener geldleening van *f* 300,000, zijnde nl. in dat besluit niet genoegzaam aangewezen, waaruit rentebetaling en aflossing zal geschieden, — ter sekretarie.

Is nog ingekomen eene missive van den heer Mr. *W. J. v. Hoytema*, houdende kennisgeving, dat hij de op hem uitgebragte benoeming tot regent van het ambachts-kinderhuis wegens zijne veelvuldige bezigheden niet kan aannemen, — voor kennisgeving;

een rekest van eenige kooplieden en winkeliers; strekkende tot het behouden der markt van kleêren en oud ijzer op de Mariaplaats. — ter sekretarie.

en rekest van *H. Mensinga* en *E. Frenay*, houdende verzoek dat de bepaling betreffende het inrijden der Lijnmarkt op marktdagen, voor alle dagen geldig worde verklaard, — alsvoren;

eene missive van dankbetuiging van prof. *Buijs Ballot* voor de hem door den raad betoonde medewerking tot de oprigting van een ijzervrij gebouw voor magnetische waarnemingen, — voor kennisgeving;

een verzoek van *Cornelia de Bruijn* tot herstelling van eene verkeerde ten naam stelling van zeker perceel gronds. In handen der komm. voor regtskundig onderzoek.

een rekest van eenige gasverbruikers alhier; — ter sekretarie.

Wordt bij monde van den heer *v. Nooten* verslag uitgebragt door de begrootingskomm. welke de volgende veranderingen in de begrooting voorstelt: van de ontvangsten: No. 23 te verminderen met *f* 300, No. 29 te vermeerderen met *f* 1500 en van de uitgaven: No. 85 te verminderen met *f* 6200 No. 91 met *f* 500, No. 93 met *f* 400, No. 102 met *f* 620, No. 112 met *f* 990, No. 115 met *f* 2055, No. 126 met *f* 300, No. 131 met *f* 643, No. 64 te vermeerderen met *f* 100, No. 82 met *f* 400, No. 93 met *f* 12000, No. 127 met *f* 300 en voorts adviseert de begrooting in ontvangsten en uitgaven vast te stellen op *f* 476,192 — ter sekretarie.

Worden vastgesteld de kohieren der pl. dir. belast. over 1860 en gunstig beschikt op een rekest van jhr. *J. E. de Pesters* daartoe betrekkelijk.

Aan de orde zijn alsnu eenige voordragten betreffende rekesten in zake de dir. belasting, welke achtereenvolgens zonder hoofd. omvraag worden aangenomen.

Worden alsnu in behandeling genomen de wijzigingen in de instruktie voor den kameraar, welke voor zoover zij op de 13 eerste artikelen betreffen zonder diskussie worden aangenomen.

Art. 14. De stedelijke architekt, opzigters, onderopzigters, beambten of bedienden van fabrikage en alle werklieden staan onder zijne bevelen. Hij regelt de dienstverrigtingen van den stedelijken architekt en havenmeester, en verder die der opzigters en andere beambten van fabrikage, volgens de voor die ambtenaren bestaande instruktiën.

Hij schorst nalatigen of draagt hun ontslag voor. Hij wordt omtrent de benoeming van den stedelijken architekt en van den havenmeester door B. en W. gehoord, doch draagt aan deze, na den architekt of den havenmeester te hebben gehoord, alle aan te stellen vaste beambten van fabrikage en werklieden voor. Tijdelijke arbeiders worden door hem op voordragt van den architekt in dienst genomen.

De heer *de Graaf* vraagt of de instruktie voor den havenmeester bestaat.

De *Voorz.* beantwoordt dit bevestigend.

De heer *de Muralt* geeft in overweging het woord havenmeester weg te laten. Spr. begrijpt niet welke personen men op het oog heeft, daar voor zoover hij weet, de havenmeester geene andere bedienden onder zich heeft dan die van stadswaag en kraan, welke echter niet onder het bestuur der fabrikage behooren.

De heer *Jongeneel* merkt aan, dat de baggerwerkers onder toezigt van den havenmeester staan.

De heer *de Muralt* meent, dat dit knechts van den aannemer zijn.

Zonder hoofdelijke omvraag wordt het gewijzigd artikel met de veranderingen in de volgende artikelen goedgekeurd en daarop de geheele gewijzigde instruktie zonder hoofdelijke omvraag aangenomen.

Aan de orde is de benoeming van een stads-architekt.

De heer *de Graaf* herinnert, dat bij de diskussien over de instruktie voor den architekt, sprake is geweest van verhooging van het traktement, omdat de werkzaamheden gewigtiger zijn geworden, en er minder gelegenheid is, om zonder toestemming van B. en W. zich met partikulier werk te belasten. Spr. vindt in het ontwerp-begrooting voor 1861 in het traktement van den architekt geen verandering gebragt en acht het dienstig, dat men tot de bepaling daarvan overga alvorens de benoeming te doen.

De *Voorz.* acht het wenschelijk, eerst te zien hoe de te benoemen persoon bevalt, voor men tot de verhooging overgaat.

De heer *de Muralt* meent, dat bij enkele leden het denkbeeld is geweest het traktement te verhoogen, als de betrekking van kameraar ware vervallen. Het komt Spr. gevoegelijk voor niet in eens verandering in het traktement te brengen. Het traktement is geregeld; zoolang er geen verandering in komt bedraagt het *f* 1600. Bij de spoedige behandeling der begrooting zal eene gereede gelegenheid bestaan om daarin wijziging voor te stellen, wanneer men het noodig acht.

De heer *Schuurman* acht het wenschelijk, dat eindelijk tot de benoeming worde overgegaan, maar had het even wenschelijk geacht, dat vóór die benoeming door het dagelijksch bestuur eene voordragt tot verhooging van traktement ware gedaan, opdat ook anderen hadden kunnen medeingen, die nu welligt zijn teruggebleven; want ieder toch erkent, dat het bestaande traktement zonder nevenverdiensten voor eene stad als deze niet groot is. Zijn nu de aanvragen geschied op dat traktement met uitzigt op emolumenten, dan zullen de aanvragers zich bedrogen vinden en in hunne betrekking alhier niet gelukkig zijn.

De heer *Boer* vereenigt zich geheel met hetgeen de heer *de Muralt* heeft aangevoerd. Hij meent ook, dat als men nu reeds dadelijk het traktement verhoogt, men noodwendig de benoeming zou moeten uitstellen, wijl men dan personen die zich niet hebben aangemeld, ook de gelegenheid moet geven zich alsnog op die betere voorwaarden aan te melden. Spr. zou echter dat nieuwe uitstel nadeelig achten voor stadsbelang, te meer daar zich, op het bestaande traktement, reeds bekwame sollicitanten hebben aangemeld.

De heer *de Graaf* merkt aan, dat velen der sollicitanten zich hebben aangemeld in het denkbeeld, dat er nog eene toelage van *f* 400 aan de betrekking verbonden was, en stelt voor om het traktement van den gemeente-architekt te bepalen op *f* 2400 en de benoeming minstens eene maand te verdagen.

Dit voorstel niet genoegzaam ondersteund wordende wordt tot de benoeming overgegaan en wordt verkozen de heer *C. Vermeijs*, architekt te Bellingwolde.

De heer *de Jong* stelt voor, bij de benoeming der vaste kommissiën gebruik te maken van de uitbreiding van art. 56 van het reglement van orde, vastgesteld den 16. Augustus 1860. Dit voorstel in omvraag gebragt zijnde, wordt aangenomen met 12 tegen 11 stemmen. Tegen stemden de heeren *Boer*, *de Muralt*, *van Hengelaar*, *Ram*, *Bosch*, *van Doorn*, *van Stirum*, *Kol*, *van Nooten*, *van Geuns* en de Voorz.

Wordt alsnu overgegaan tot de benoeming der vaste kommissien, waarvan alle leden worden herkozen, als: in de komm. van fabriekage, de HH. *Jongeneel*, *Bake*, *v. Boetzelaer* en *Visscher*; in de komm. van financien, de HH. *Schuurman*, *v. Veersen*, *Bosch* en *v. Geuns*; in de komm. voor het brandwezen, de HH. *Visscher*, *de Graaf*, *Ram* en *Bosch* en in de regtskundige komm. de HH. *v. Lier*, *v. Hengelaar*, *v. Nooten* en *v. Doorn*.

Is ingekomen eene aanbeveling van de regenten van het ambachts-kinderhuis ter vervulling der vakature in dat kollegie, waarop voorkomen de HH. prof. *G. W. Brill* en mr. *H. Royaards v. Scherpenzeel*, aangevuld van wege B. en W. met de namen der HH. prof. *C. H. D. Buys Ballot* en mr. *H. Waller*, — ter sekretarie.

Aan de orde is het rapport betreffende de oprigting eener bad- en zweminrigting voor minvermogenden.

De heer *v. Schermbeek*, rapporteur der komm. voor deze zaak, zegt, dat de komm. volkomen zich kon vereenigen met alle de beschouwingen, uitgedrukt in het adres der gezondheids-komm., beschouwingen, die wel ieder beschaafd mensch, naar den geest van den tegenwoordigen tijd, overtuigend zullen bewijzen het heilzame, het nuttige, het aangename, dat er in de doelmatige aanwending van baden in frisch stroomend water, bij het daartoe geschikt jaargetijde, vooral voor den werkenden stand, veelal des zomers met stof en zweet bedekt, moet gelegen zijn. — De komm. heeft dan ook gemeend niet verder hierover te moeten uitweiden, maar zich volkomen te moeten vereenigen met hetgeen daaromtrent en omtrent andere wenken, in het adres van de gezondheids-komm. nauwkeurig is uiteengezet. — Meerder zorg en moeite heeft het aan de komm. gebaard, om eene keus te doen voor de plaats, waar die bad-inrigting doelmatig zoude kunnen worden tot stand gebragt. Zij heeft nauwkeurig nagegaan alle wateren en stroomen om deze stad, en het is haar voorgekomen, dat de bestaande openbare plaats, waar het tot heden geoorloofd is te mogen baden, namelijk, in den *Krommen Rijn*, *voorbij de derde weide*; dat zegt Spr., die plaats zóó aan isolement, als aan vereischten van deugdelijk frisch, stroomend water, niet veel te wenschen overlaat, en dat men daar met eenige kosten te maken, en onder het geven van een bepaald toezigt, waarlijk eene goede zwem- en badinrigting voor den minvermogenden man zoude kunnen daarstellen. Bij het bespreken hiervan ontstond echter al spoedig de vrees bij de komm., dat de afstand van deze badplaats te ver afgelegen was voor de minvermogende bewoners van de noordelijke gedeelten der stad, zoodat b. v. een werkman in de uitgestrekte en volkrijke voorstad van *buiten de Weerd* wonende, wilde hij zich, na een vermoeijend dagwerk, des avonds gaan verfrisschen en door een koud bad verkwikken, te ver gaan moest, zoodat hij niet dan uitwasemende en dus niet in een geschikten toestand om een koud bad te nemen, ter badplaats zou kunnen aankomen. — In dien toestand zegt Spr. zou een bad meer kwaad dan nut en versterking aanbrengen. — Zoodoende, vervolgt Spreker is de komm. op het denkbeeld gekomen, om ook voor het noordelijk gedeelte der gemeente eene vrije baden zwemplaats voor minvermogenden te zoeken; en bij een nauwkeurig onderzoek is ze uitgelokt geworden door het frissche stroomende water van de *Biltsche* grift, en tot de konklusie gekomen, te adviseeren, om ook daar eene bad- en zwem-inrigting voor minvermogenden op te rigten en dat wel, niet nader aan den weg dan de bleekerij, thans *Koningslust* geheten, gelegen is. Door eenige betimmering kan de badplaats, op dien afstand van den *Maartensdijkschen* weg, aan het oog der passerenden gemaklijk worden onttrokken. — De komm. heeft overwogen of niet ter vereenvoudiging der zaak de *Kruisvaart* eene geschikte lokaliteit zou kunnen opleveren. Men zou dan met eene badplaats hebben kunnen volstaan, daar deze vaart genoegzaam het midden der stad aangevende, van het zuidelijk uiteinde niet veel verder dan voor het noordelijk gedeelte gelegen is. Nader onderzoek echter heeft doen inzien, dat, behalve dat reeds eene zwem-inrigting voor gegoeden het beste gedeelte dier vaart inneemt, het water niet genoeg stroomend is om daar eene doelmatige algemeene bad- en zwem-inrigting voor den arbeidenden stand interigten. — Verlangt men toch voor den werkman nut van baden, zoo moet dit geschieden in stroomend water, waardoor de energie der huid wordt opgewekt, de vermoeidheid en afmatting der spieren wordt verminderd en de zenuwen in hare belangrijke funktien worden versterkt! De komm. vleit zich nauwgezet de zaak te hebben nagegaan; zij hecht voor zich aan geene bepaalde plaats en zou gaarne een betere zien aangegeven; — maar het is hare overtuiging, zegt Spr., dat er zonder de wandelingen te ontsieren, of de openbare welvoegelijkheid te kwetsen, geen betere dan de hierboven aangegevene plaatsen zijn aan te wijzen. Bij het physieke nut, dat de kommissie zich voor hare minvermogende medeburgers voorstelt, vleit zij zich, dat die daarin ook zullen zien het bewijs van de belangstelling, die voor minvermogenden bij meer vermogenden, ook in dit opzigt, is opgewekt.

De heer *Metelerkamp* merkt aan, dat in het rapport der komm. eene vergissing is, daar namelijk het baden in de derde weide verboden is, maar dit alleen geoorloofd is in den Krommen Rijn voorbij de *derde* weide.

De *Voorz.* meent, dat de zaak de aandacht van den raad zeer waardig is en dat de bevordering der zindelijkheid niet uit het oog behoort verloren te worden, maar ook dat, wat vroeger daaromtrent hier geschied is, van de belangstelling van den Raad getuigt. Spr. meent, dat de raad deze zaak nog uit een ander oogpunt zal moeten beschouwen, want hij zou welhaast denken, dat zelfs de thans bestaande zwem-inrigting ten gevolge der spoorwegplannen welligt moeijelijk op dezelfde plaats zou kunnen blijven, zoodat welligt ook in eene zwem- en badplaats voor meer gegoeden zou moeten worden voorzien. Spr. acht de aangeduide plaatsen nog al smal; hij kan echter op het oogenblik geen andere aanbevelen. Het is hem voorgekomen, dat men welligt eene doelmatige inrigting zou kunnen maken aan den Minstroom, maar het terrein aldaar behoort aan partikulieren. Spr. meent, dat men alvorens de zaak te beslissen, nog eerst eens dient om te zien.

De heer *de Muralt* zou zich kunnen vereenigen met de strekking van het rapport, daar hij zich overtuigd heeft, dat het zeer nuttig, wenschelijk en noodzakelijk is eene behoorlijke gelegenheid daar te stellen, voor de minder gegoede volksklasse om te kunnen baden en zwemmen en onderwijs te erlangen in de zwemkunst. In iedere stad van eenig belang treft men tegenwoordig zoodanige inrigting aan. Spr. erkent met de komm. dat het zeer moeilijk is eene geschikte plaats aan te wijzen; de Kromme Rijn wordt er sedert onheugelijke jaren voor gebezigd, maar of men de gelegenheid zal hebben, daar eene behoorlijk afgesloten zweminrigting te maken, dat gelooft Spr. niet. Het vaarwater is daartoe niet breed genoeg. Een tweede bezwaar is, dat de afstand wel wat groot is, De Biltsche grift is wel is waar niet zoo verwijderd, maar Spr. vreest, dat ook daar de scheepvaart er door belemmerd zou worden, of wel men zou het denkbeeld door den Voorz. aangevoerd moeten volgen, en aan die grift een terrein koopen en daarin eene groote kom graven; maar dan zou welligt die inrigting te kostbaar worden. Spr. meent echter, dat, als men een geschikt punt kon vinden, men aan ééne inrigting genoeg had, en hij gelooft, dat men dan kon slagen aan de westzijde der stad. Hij erkent evenwel, dat het zeer moeijelijk is, daarvoor nu een geschikt punt aan te wijzen, bij de veranderingen, die aan de westzijde der stad tengevolge der spoorweg-plannen te wachten zijn; daarom zou hij wel in overweging geven, of het niet voorzigtiger ware, de beslissing vast te stellen, tot men weet wat er gedaan zal worden, en welke terreinen voor de staats- en centraal-spoorwegen benoodigd zullen zijn; grachten toch zullen waarschijnlijk worden gegraven, andere weder gedempt of verlegd, en in verband met de uit te voeren werken zou men later welligt eene geschikte gelegenheid kunnen aanwijzen voor het maken van eene algemeene zwem- en badinrigting.

De heer *Boer* breugt hulde aan de komm. voor haar belangrijk rapport, en verklaart dat het hem voorkomt, dat zij zeer juist hare zienswijze ontwikkeld heeft, dat de zaak, die zij voorstaat eene uiterst nuttige zaak is. Spr. moet echter ondersteunen, het gesprokene door den heer *de Muralt*. Het komt hem voor, dat de zaak nog niet tot die rijpheid is gekomen, om er thans reeds een bepaald besluit in te nemen. Er zijn zekere punten die de raad gaarne eerst nog tot meerdere klaarheid zou willen zien gebragt, als: of er werkelijk eene goede gelegenheid voor baden te vinden is, en waar die zijn zal; hoe men het best en het doelmatigst toezigt daarop zal houden; welke de kosten eener dergelijke inrigting zullen zijn. Dat zijn alle punten, die buiten den kring van de beschouwingen der komm. hebben gelegen, maar die toch onderzocht en uitgemaakt moeten worden, zal de raad in deze met kennis van zaken tot een goed besluit komen. Spr. is er daarom wel voor, de zaak uit te stellen, maar haar dan tevens nog meer te instrueren, en wel voor al die punten, welke de komm. niet heeft kunnen behandelen. Hij doet daarom het volgend voorstel: De raad besluit om alvorens zich definitief met de voorstellen der komm; te vereenigen, die in handen van B. en W. te stellen, ten einde dezen, na een opzettelijk onderzoek, praeadviseren in hoe verre zij te verwezenlijken zijn en welke kosten er uit zullen voortvloeijen.

De heer *van Lier* merkt aan, dat door het voorstel van den heer *Boer* de eventuele beslissing van den raad zou worden geprejudicieerd. Spr, gelooft, dat de meeste leden zich gaarne met het voorstel zullen vereenigen, doch voor alsnog liever in hun geheel zullen willen blijven. Spr. zou dus aan den heer *Boer* in bedenking geven, zijne motie in diervoege te wijzigen, dat de woorden: „alvorens zich definitief te vereenigen," wegvallen of door andere, in den bedoelden geest, worden vervangen.

De heer *Boer* acht het meer een kwestie van redaktie. De geest van zijn voorstel is eenvoudig, dat men de zaak uitstelt, maar daar bij werkzaam blijft, om haar eene schrede voorwaarts te brengen. Spr. wil echter de aangehaalde woorden, wel aldus wijzigen: „alvorens zich definitief *te verklaren* over de voorstellen, enz."

De *Voorz.* zegt dat de komm. de zaak reeds van alle kanten beschouwd heeft; wierd nu een bepaald mandaat aan B. en W. gegeven, bijv. om die plaatsen op te laten nemen, dan ware het zeer goed, maar nu blijft de voordragt even onbestemd, als zij was vóór dat deze komm. de moeite nam haar onderzoek in te stellen. Spr. erkent dat de zaak nog niet rijp is, om beslist te worden, maar hij wenscht juist eene diskussie uit te lokken, om eens de verschillende opiniën te hooren, die B. en W. dan in overweging konden nemen.

De heer *Jongeneel* geeft het verlangen te kennen, dat de komm., zich over het voorstel van den heer *Boer* verklare.

De heer *Visscher* zegt, dat de komm. begrepen heeft, dat niet zoozeer het aanprijzen van de daarstelling van een goede zweminrigting hier ter stede, maar wel voornamelijk de aanwijzing van de daartoe geschikte plaats in haar mandaat opgesloten lag. Zij heeft daarom alle vaarten en kanalen nagegaan, alle gelegenheden onderzocht en, zij moet het betuigen, het hoofd gestooten, tegen bijna onoverkomelijke zwarigheden. Dan waren de beide oevers van het water te veel met huizen bezet, zoo als buiten de Weerd en Tolsteeg, dan waren de Cingel-wandelingen en die naar achter Abstede weder een niet gering bezwaar, dan werd de distantie naar de baterijen van het Vossengat of de Biltstraat te ver bevonden, dan was de stroom te sterk, zoo als in de beide watertjes buiten de Weerdbarière, dan weder was de strooming en toevoer van versch water te gering, zoo als in de Kruisvaart; in de nu nog bestaande zweminrigting, (bij eventuele uitbreiding van het station niet meer te gebruiken), op den bodem een gedeelte van de teer nog aanwezig is, waarmede men jaren geleden door kooken balken heeft willen impregneeren. — De eenige plaatsen, die de komm. dus heeft kunnen aangeven, zijn de straks aangewezene. — Maar hier ook is gebrek aan ruimte, hier ook moet terrein aangekocht, hierook moet gegraven en vergraven worden, hierook zullen aanzienlijke kosten vereischt worden. — Mogelijk is het daarenboven dat bij de groote geprojekteerde veranderingen aan de westzijde der stad, eene andere en betere gelegenheid voor den dag komt, b. v. in den Spookboogaard. — Spr. kan zich dus geheel vereenigen met het door den heer *Boer* in het midden gebragte. — De komm. vermeent volbragt te hebben wat zij konde, geenszins wat zij zoo gaarne wilde doen, en moet dus wel met vol vertrouwen, de behartiging en kan het zijn de daarstelling van deze zoo heilzame en noodzakelijke inrigting, aan de zorg van B. en W. verder opdragen en ten hoogste blijven aanbevelen.

De heer *Schuurman* zegt, dat niemand betwijfelen zal, of reiniging des ligchaams is bevorderlijk voor de gezondheid; hij zoude ook daarom meenen dat er eerder behoefte is aan eene tweede wasch- en badinrigting aan het andere einde der stad. Spr. gelooft, dat van het baden in de openlucht in ons klimaat in den regel al zeer weinig gebruik kan gemaakt worden. De gelegenheid daartoe bestaat nogtans aan den Krommen Rijn; eene dergelijke gelegenheid ware wenschelijk in het centrum der stad. Dat is echter niet wel mogelijk. Spr. zou ook gelooven, dat de zaak niet zoo bepaald dringend is, om er zoo spoedig over te beslissen, en bij al hetgeen in de omstreken der stad nog gedaan en veranderd moet worden, zou Spr. meer voor een geheel uitstel zijn, te meer daar in ons klimaat toch meer op besloten plaatsen wordt gebouwd. Spr. acht eene zweminrigting minder noodig, daar men gezien heeft dat aan den Krommen Rijn zich vele goede zwemmers hebben gevormd, en als de jongens in het water komen leeren zij het zwemmen van zelven.

Zonder hoofdelijke omvraag wordt overeenkomstig het voorstel van den heer *Boer* besloten.

Nadat de raad zich nog vereenigd had met eene voordragt tot verkoop van een huis in de Ridderschapsstraat, wijk H n°. 735, gaat de vergadering uiteen.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.